

Lesing i matematikken

NyGiv 2013

Kari Kallevik, Stavanger PPT

Hva sier kunnskapsløftet om lesing i matematikk?

- Å kunne lese i matematikk inneber å tolke og dra nytte av tekstar med matematisk innhald og med innhald frå daglegliv og yrkesliv. Slike tekstar kan innehalde matematiske uttrykk, diagram, tabellar, symbol, formlar og logiske resonnement.

Hva gjør vi når vi leser?

- Lesing=avkoding*forståelse(Gough & Tunmer)
- Avkoder og omkoder
- Lager bilder
- Fyller med erfaring
- Lager sammenheng
- Kontrollerer egen forståelse
- Justerer ved nye opplysninger

Lesestrategier

➤ Før:

- Kunnskap om lesing og tekst
- Forkunnskaper

➤ Under:

- Begrepsforståelse
- Inferenser

➤ Etter:

- Lesestrategier
- Finne fram til og hente informasjon
- Sammenholde og tolke
- Reflektere og vurdere

(Bråten 2007)

Lesestrategier

- Lytteforståelse og leseforståelse jamstilles
- Ordforråd i seg selv er ikke tilstrekkelig for å sikre forståelse (Cain & Oakhill 2004)
- Elever med stort ordforråd er flinkere til å finne fram til hva et ukjent ord betyr enn elever med lite ordforråd (McKeown 1985)

Ord og begreper

- Ord er navnet på noe -
  - + - det heter addisjon...pluss...
- ...mens et begrep er en generalisering
  - + - det er addisjon fordi.....

Det matematiske språket

➤ Skiller seg fra andre fagspråk

- Består av tall, symboler og ord

➤ Ordene finnes ikke i andre sammenhenger - kvotient, addisjon, divisor og dividend...

➤ Ord gir ulike representasjoner

- Divisjon (håper vi rykker opp)
- Produkt (hva lager de her?)
- Normal (han er ikke helt normal)

➤ Mange ord betyr det samme

- Summen av, pluss, til sammen, addisjon, addere

Det matematiske språket

- Opplysningene spredd tilfeldig rundt
- Konsistente oppgaver lettest (Ostad,1998)
- Svake elever plukker ut opplysningene i rekkefølge og setter de inn i en regneoppstilling som de gjerne gjetter seg fram til når de er usikre

Matematiske tekster

- Læreboka i matematikk skiller seg fra andre fagbøker (Herbjørnsen 1999)
- Ofte kjedelig og full av tekst og oppgaver
- Skal læreboka eller lærer sette lærestoffet inn i en kontekst- hvem kjenner interessene til elevene?

Sjangre

➤ *Forklaringer*

«Svaret vi får når vi dividerer, heter kvotient. Tallet vi deler, heter dividend og tallet vi deler med, divisor».

➤ *Eksempler*

$$24:6=4$$

$$\begin{array}{r} -24 \\ \hline 0 \end{array}$$

Her ser du tydelig at divisjon og multiplikasjon er motsatte regnearter??

Sjangre

➤ *Oppgavetekster* - primært to ulike oppgavetyper

I. Talloppgaver

Regn ut $245:5=$

Utvid brøken med $2 \frac{2}{5} =$

Rund av til to desimaler $9,456 \approx$

Finn summen av 3 og 7

Oppgavetekster...

II. Tekstoppgaver

«Tolv egg koster på tilbud 15,60 kr. Hva er prisen på ett egg?»

«En bil bruker 42 liter bensin på 55 mil. Hvor mye koster 1 liter bensin når bensinen for 74 mil koster 460 kr?»

Det matematiske språket

Класны кіраўнік у школе трамвай быў адказны за 546 студэнтаў у горадзе. Па дарозе дадому было 157 было дазволена застацца ў горадзе. Колькі пайшоў дадому?

Bytur

• 546

?

157

Hvordan jobbe med ord og begreper?

➤ Matematisk register - matematiske prosesser (O'Halloran 1999)

➤ Addisjon:

Navnet, symbolet(+), regneoppstillingen
17+123 og algoritmen

Hvordan jobbe med....

Begrepsordliste

Ord	Har aldri sett ordet før	Er ikke sikker på hva det betyr	Har noen ideer om hva det betyr	Vet godt hva det betyr
Parallelogram	☐	☐	☐ _____ _____	☐ _____ _____
Trapez	☐	☐	☐ _____ _____	☐ _____ _____
Rombe	☐	☐	☐ _____ _____	☐ _____ _____
Næbvinkler	☐	☐	☐ _____ _____	☐ _____ _____
Motstående vinkler	☐	☐	☐ _____ _____	☐ _____ _____
Samsvarende vinkler	☐	☐	☐ _____ _____	☐ _____ _____

Hvordan jobbe med.....

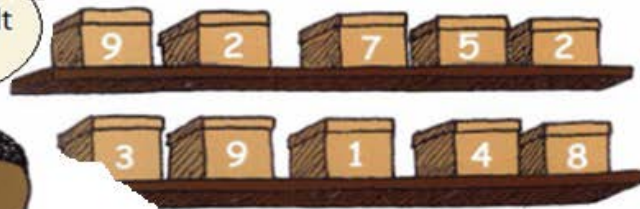
Typetallet er 8 fordi det er forskjellen mellom det minste og det største tallet.

Typetallet er 9 og 2 fordi det er flest av dem.

Jeg mener at det er 5, for når du setter tallene i rekkefølge, så er det i midten.

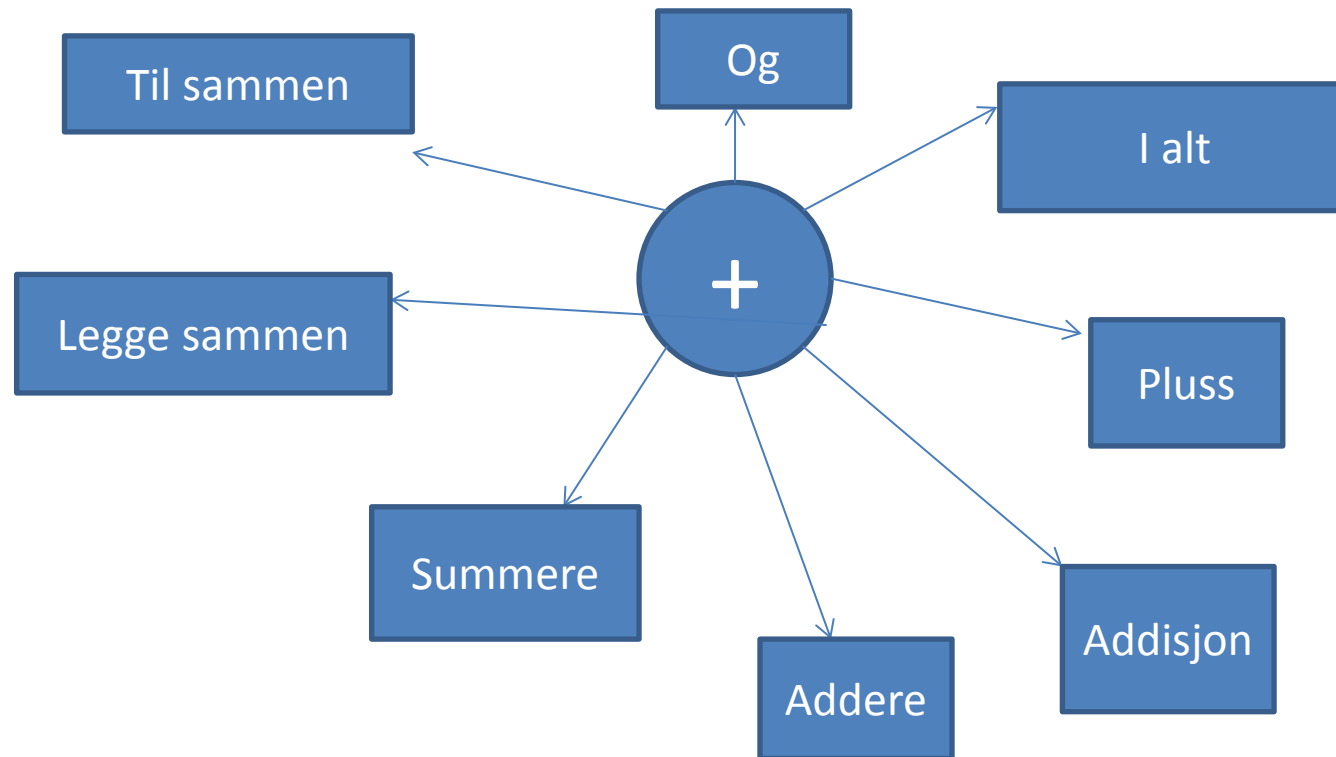

Det er 5 fordi det er 50 delt på 10.

Symboler

NyGiv

- Elever som har mistet troen på å lære
- Lag oversikter over alle matematiske ordene elevene må kunne for hvert tema (Typetall, median, gjennomsnitt, variasjonsbredde)
- Øv på ulike typer tekstoppgaver sammen og let etter kjennetegn og mønster i løsningen
- Diskuter ulike måter å tenke på

Formativ vurdering

- Læreren innhenter informasjon om elevene via lekser, tester og prøver
- Fra elevene sitt ståsted vil denne informasjonen komme for seint
- Det er vanskelig for elevene å innstille seg på å gjøre noe på en annen måte etter at prøven er tatt
- Først når resultatene blir brukt til å tilpasse undervisningen etter elevenes behov, får vi formativ vurdering

Litt om masterprosjektet

- Fokus på å gjøre matematikken hverdagsnær- hva førte det til i utforming av lærebøker?
- Fem tilfeldig valgte lærebøker på 8.trinn(Faktor 1, Sirkel 8A, Nye Mega 8A, Grunntall 8 og KodeX 8A)
- Analyserte tekstene til emnet divisjon med hele tall
  - tekstmengde, kompleksitet, ordbruk, illustrasjoner og struktur

Masterprosjektet

- Resultatene viste at det viktigste virkemiddelet forfatterne har brukt i forhold til å gjøre matematikken mer hverdagsnær, er å pakke oppgavene inn i kontekster med å bruke mange ord?
- Læreboka ei «tvangstrøye»? (Botten, 2003)
  - Sette kryss over 50-80%?